
Saksnr: 2020/60438-4
Saksbehandlar: Ingeborg Strandberg

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fylkesutvalet		29.09.2020

Endringar av vallova og valforskriften til Stortingsvalet 2021 – høyringsuttale

Forslag til vedtak

Vestland fylkeskommune ønskjer å kome med høyringsuttale på desse punkta i høyringa:

Slike endringar i vallova:

- Ombodsplikta ved stortingsval vert endra slik at det er tilstrekkeleg for fritak at personen gir ein skriftleg erklæring om at vedkommande ikkje ønskjer å stå på ein valliste (oppfølging av stortingsvedtak om endring i Grunnlova).
- Ein veljar med psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting som treng hjelp til å røyste kan sjølv peike ut ein hjelpar. Kravet om at ein valfunksjonær også skal vere med inn i valavlukka vert oppheva.
- Kravet om at valstyret i kommunen ved stortingsval og fylkestingsval skal oversende alle valkort frå førehandsrøystegjevinga til fylkesvalstyret vert oppheva.

Slike endringar i valforskrifta:

- Røystesetelen for stortingsval får enkelte tekniske endringar.

Vestland fylkeskommune meiner at departementet sine vurderinga i desse punkta er god, men har slike merknadar:

Ein veljar med psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting som treng hjelp til å røyste kan sjølv peike ut ein hjelpar. Kravet om at ein valfunksjonær også skal vere med inn i valavlukka vert oppheva. Vestland fylkeskommune legg til grunn at den naudsynte opplæringa vert gitt til valmedarbeidarane, slik at endringane i dette punktet vert handsama likt i alle vallokala.

Røystesetelen for stortingsval får enkelte tekniske endringar.

Vestland fylkeskommune var ein av dei kommunane og fylkeskommunane som fekk store problem med tolkningsmotoren, og som difor fekk eit stort tal av røystesetlar som måtte verifiserast manuelt. Ei endring av røystesetlane som vil minimere dette problemet ser fylkeskommunen på som ei naudsynt og ønskja endring.

Vestland fylkeskommune legg til grunn at ved alle endringar av røystesetelen tek ein i vare alle valet sine målgrupper, for å syte for at alle får tilgang til å røyste fritt. Vestland fylkeskommune reknar difor med at brukarorganisasjonane vert involvert i endringane ein no føreslår.

Samandrag

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sendte forslag til endringar i vallova, valforskrifta og forskrift om val til Sametinget på høyring 28. juni 2020.

Departementet viser til at NOU 2020: 6 «Frie og hemmelige val», med forslag til ny vallov vart sendt på høyring 3. juni med frist ut året. Departementet vil følge opp vallovutvalet sitt forslag, og planlegg å fremje ein proposisjon for Stortinget innan utgangen av 2022.

Departementet meiner det er eit behov for at enkelte endringar trer i kraft allereie ved stortings- og sametingsvalet i 2021, og føreslår i vedlagt høyringsnotat enkelte endringar som vil gjelde ved neste val.

Høyringsfristen er onsdag 30. september 2020.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
Fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sendte forslag til endringar i vallova, valforskrifta og forskrift om val til Sametinget på høyring 28. juni 2020.

Departementet viser til at NOU 2020: 6 «Frie og hemmelige val», med forslag til ny vallov vart sendt på høyring 3. juni med frist ut året. Departementet vil følge opp vallovutvalet sitt forslag, og planlegg å fremje ein proposisjon for Stortinget innan utgangen av 2022.

Departementet meiner det er eit behov for at enkelte endringar trer i kraft allereie ved stortings- og sametingsvalet i 2021, og føreslår i vedlagt høyringsnotat enkelte endringar som vil gjelde ved neste val.

Departementet føreslår følgjande endringar i vallova:

- Ombodsplikta ved stortingsval vert endra slik at det er tilstrekkeleg for fritak at personen gir ein skriftleg erklæring om at vedkommande ikkje ønskjer å stå på ein valliste (oppfølging av stortingsvedtak om endring i Grunnlova).
- Ein veljar med psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting som treng hjelp til å røyste kan sjølv peike ut ein hjelpar. Kravet om at ein valfunksjonær også skal vere med inn i valavlukket vert oppheva.
- Kravet om at valstyret i kommunen ved stortingsval og fylkestingsval skal oversende alle valkort frå førehandsrøystegjevinga til fylkesvalstyret vert oppheva.

Departementet føreslår følgjande endringar i valforskrifta:

- Førehandsrøyster ein har teke i mot siste veka før valdagen skal sendast på ein raskare måte enn vanleg innanlands brevpost.
- Valkort skal sendast ut digitalt til alle med røysterett busett innanriks.
- Alle røystesetlar gitt utanriks skal påførast stempel, uavhengig av kommunen sin tellemetode.
- Røystesetelen for stortingsval får enkelte tekniske endringar.

Departementet føreslår følgjande endringar i forskrift om val til Sametinget:

- Førehandsrøyster ein har teke i mot siste veka før valdagen skal sendast på ein raskare måte enn vanleg innanlands brevpost.
- Refusjonsbeløpet til opptellingsvalgstyrene økes fra 28 kroner til 36 kroner per manntallsførte i kretsen.
- Ein veljar med psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting som treng hjelp til å røyste kan sjølv peike ut ein hjelpar. Kravet om at ein valfunksjonær også skal vere med inn i valavlukket vert oppheva.

Departementet gjer merksam på at det kan verte aktuelt med fleire endringar i forskrift om val til Sametinget.

I høyringsnotatet vert i tillegg evaluering av kommunestyre- og fylkestingsvalet 2019 og tiltaksplan for å auke motstandsdyktigheita mot utanlands påverknad diskutert

Høyringsfristen er onsdag 30. september 2020.

Framdrift

Endringane som er føreslått er innafor mange ulike områder med valarbeid. Fylkeskommunen har avgrensa ansvar for sjølv gjennomføringa av valet, og fleire av endringane gjeld praktiske omsyn som kommunane er ansvarlege for. Fylkesrådmannen føreslår difor at fylkeskommunen kjem med uttale på desse punkta:

Slike endringar i vallova:

- Ombodsplikta ved stortingsval vert endra slik at det er tilstrekkeleg for fritak at personen gir ein skriftleg erklæring om at vedkommande ikkje ønskjer å stå på ein valliste (oppfølging av stortingsvedtak om endring i Grunnlova).
- Ein veljar med psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting som treng hjelp til å røyste kan sjølv peike ut ein hjelpar. Kravet om at ein valfunksjonær også skal vere med inn i valavlukket vert oppheva.
- Kravet om at valstyret i kommunen ved stortingsval og fylkestingsval skal oversende alle valkort frå førehandsrøystegjevinga til fylkesvalstyret vert oppheva.

Slike endringar i valforskrifta:

- Røystesetelen for stortingsval får enkelte tekniske endringar.

Grunna fristen, er det naudsynt at fylkesutvalet handsamar høyringsuttalen i møtet 17. september 2020. Særskilt to av punkta som vert diskutert i saka, ligg i saksområdet til medverknadsorgana. Den same fristen er sett slik at det berre er rådet for menneske med nedsett funksjonsevne som har hatt moglegheit til å handsame saka.

Rådet hadde møte den 8. september 2020 og fekk då ein sak om valendringane lagt føre. Vedtak i saka ligg ved dette saksframlegget.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet visar til vallovutvalet sin rapport, NOU 2020:6 «Hemmelige og frie valg». Høyringsnotatet som vert diskutert i dette saksframlegget legg NOU 2020:6 til grunn. Fylkesutvalet vil få ein sak om høyringsuttale til NOU 2020:6 i desembermøtet.

Forslaga frå departementet

Fylkesrådmannen har under referert til høyringsnotatet, og oppsummert noko, for å gi informasjon om dei ulike endringane som fylkesrådmannen rår til at fylkesutvalet kjem med uttale til. Fylkesrådmannen visar elles til høyringsnotatet, for meir informasjon.

Endringar i vallova

Ombodsplikt ved stortingsval

Ombodsplikta ved stortingsval følger av Grunnlova § 63. Stortinget vedtok einstemmig den 7. januar 2020 å endre Grunnlova § 63 første ledd (fritak frå ombodsplikta), jf. Dok. 12:30 (2015-2016) og Innst. 129 S (2019-2020).

Det blei her vedtatt ei ny føresegn i Grunnlova § 63 første ledd bokstav c, der det blir slått fast at det er tilstrekkeleg for fritak at personen gir ei skriftleg erklæring om at vedkommande ikkje ønsker å stå på ei valliste. Føresegna opnar berre for å få fritak frå ei bestemt valliste vedkommande er ført opp på, og gir ikkje generelt fritak frå plikta til å stå på ei liste. Bokstav d i føresegna om at ein kan få fritak frå ombodsplikta dersom ein er medlem av eit politisk parti og er vald på ei valliste frå eit anna parti, blei samtidig oppheva. Endringa inneber at vallova § 3-2 første ledd bokstav c må endrast for å bringast i samsvar med Grunnlova. Departementet viser til at denne endringa bør vedtakast før fylkesvalstyra startar prosessen med behandling av listeforslag for stortingsvalet i 2021.

Ein generell fritaksregel for kommunestyre- og fylkestingsval blei vedtatt i 2011 og brukt første gong ved valet i 2015, jf. vallova § 3-4 første ledd. Ved kommunestyre- og fylkestingsval er det tilstrekkeleg for fritak at ein person gir ei skriftleg erklæring om at vedkommande ikkje ønsker å stille til val på den aktuelle vallista.

Fylkesrådmannen si vurdering

Fylkesrådmannen visar til at det her berre er snakk om å oppdatere vallova slik at den reflekterer grunnlova. Fylkesrådmannen er elles positiv til endringa. Den gjer at terskelen for å be om fritak vert lågare, og at fylkeskommunen kan få fleire slike førespurnadar ved stortingsval, enn tidlegare. Men handsaminga av ei slik førespurnad er lettare, enn ved ein søknad etter tidlegare regelverk. Då måtte saka leggest føre fylkesvalsstyret, før ein kunne følgje opp partiet som stilte lista for å få

inn ein erstatning av kandidaten. Fylkesrådmannen noterer at det legg meir ansvar på partia, for å sikre at dei som vert sett på lista er spurd på førehand om dei ønskjer å stå der.

Fylkesrådmannen rår til at fylkesutvalet stillar seg positiv til denne endringa i vallova.

Rett til assistanse ved røystegjeving

Vallovutvalet har vurdert tre spørsmål i samband med retten til assistanse. For det første har utvalet vurdert om det er behov for å endre reglane om kven som skal ha rett til assistanse. For det andre har utvalet vurdert kven som skal avgjere om ein veljar har rett til assistanse. For det tredje har

utvalet vurdert om retten til assistanse bør innehalde større valfridom for veljarane. Utvalet har komme til at det er behov for å forenkla og presisere reglane, og foreslår at reglane blir forenkla slik at alle med fysisk eller psykisk funksjonsnedsetting som på grunn av funksjonsnedsettinga ikkje kan stemme aleine, får rett til assistanse frå ein hjelpear dei har valt sjølve. Kravet om at funksjonsnedsettinga må vere alvorleg, blir ikkje føreslått vidareført.

Etter vallova §§ 8-4 åttande ledd og 9-5 femte ledd kan veljarar som har behov for det, be stemmemottakaren eller stemmestyret om nødvendig hjelp ved stemmegivinga. Dette omfattar for eksempel veljarar som har behov for bistand på grunn av manglande norskkunnskapar.

Veljarar med alvorleg psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting kan i tillegg sjølve peike ut ein ekstra hjelpear blant dei personane som er til stades i vallokalet. Ein person som assisterer ein veljar ved stemmegivinga og får kjennskap til korleis vedkommande har stemt, har teieplikt om dette, jf. vallova § 15-4 andre ledd. Hjelparen skal gjerast merksam på denne teieplikta. Retten til assistert stemmegiving bryt med hovudregelen for stemmegiving om at valhandlinga skal skje i einarom og usett, jf. vallova §§ 8-4 første ledd og 9-5 tredje ledd. Det føl av føresegna at veljaren sjølv må ta initiativ til å få hjelp.

Kravet om at det alltid skal vere ein valfunksjonær med inn i valavlukket i tillegg til ein hjelpear som veljaren har valt sjølv, blei innført ved ei endring i vallova i 2005. Bakgrunnen for endringa var at det i ein del tilfelle hadde vist seg vanskeleg for stemmestyret eller stemmemottakaren å vurdere om veljaren faktisk ønskte assistanse av ein hjelpear.

Reglane om rett til assistanse ved stemmegivinga har ved fleire anledningar blitt praktisert feil. Departementet meiner at det er behov for å forenkla desse reglane. Veljarar som ikkje har ei funksjonsnedsetting som inneber at dei ikkje kan stemme aleine, bør få rettlegeing utan at ein stemmemottakar eller valfunksjonær er til stades i valavlukket medan veljaren gjer sine val.

Om veljaren skal assisterast av ein sjølvvald hjelpear aleine, eller om ein representant frå valmyndigheitene også skal vere til stades, er ei avveging mellom omsynet til at veljarar ikkje skal utsettast for utilbørleg påverknad, og omsynet til valfridommen til veljargruppa. At veljarar ikkje skal utsettast for utilbørleg påverknad, er eit grunnleggande prinsipp som går fram av formålet til vallova om å legge til rette for frie val, jf. § 1. Det er viktig å legge til rette for at utilbørleg påverknad ikkje skal skje, av omsyn til at val skal vere frie og hemmelege, og prinsippet om éin veljar - éi stemme. Departementet har i vurderinga lagt stor vekt på korleis gruppa som har behov for assistanse, opplever føresegna slik ho er formulert i dag. Departementet meiner at høvet til å velje kven ein skal få assistanse frå, i større grad kan bidra til at veljaren kan stemme fritt.

Departementet foreslår ei endring i vallova som inneber at ein veljar som på grunn av psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting ikkje kan røyste aleine, sjølv kan peike ut ein hjelpear som skal assistere vedkommande utan at ein valfunksjonær er til stades i valavlukket. Veljarar kan få assistanse frå ein valfunksjonær dersom vedkommande ønsker det.

Departementet meiner at det er behov for å presisere kven som skal avgjere kven som skal ha krav på assistanse, og foreslår ei ny føresegn om at stemmestyret skal avgjere spørsmålet i tilfelle der ein valfunksjonær eller stemmestyremedlem meiner at vilkåra for rett til assistanse ikkje er oppfylte. Ved førehandsrøystegjevinga er det stemmemottakaren som må avgjere om vilkåra for rett til assistanse er til stades. Ein eventuell tvil om vilkåra er oppfylte, skal komme veljaren til gode.

Ei ny vallov som blir vedtatt på bakgrunn av utgreiinga til vallovutvalet, vil som nemnt ikkje bli tatt i bruk før ved stortingsvalet i 2025. Departementet meiner likevel at denne endringa i retten til assistanse bør gjelde allereie ved stortingsvalet i 2021.

Fylkesrådmannen si vurdering

Fylkesrådmannen viser til at det praktiske rundt hjelp til å røyste, ikkje fell inn under fylkeskommunen sitt ansvarsområde. Men fylkesrådmannen meiner at dette er eit prinsipielt punkt, og rår difor til at fylkesutvalet inkluderer punktet i høringsuttala.

Som departementet viser til, er det ei avveging mellom omsynet til at veljarar ikkje skal utsettast for utilbørleg påverknad, og omsynet til valfridommen til veljargruppa. Dei er begge viktige omsyn. Departementet meiner i si vurdering at høvet til å velje kven ein skal få assistanse frå, i større grad kan bidra til at veljaren kan stemme fritt.

Fylkesrådmannen støttar og at det er stemmemottakaren i første omgang, og stemmestyret ved tvil, som tek ei avgjerd om vilkåra for rett til assistanse i valavlukka er oppfylt, og dermed kan velje kven vedkommande ønskjer med seg inn. Fylkesrådmannen legg til grunn at den naudsynte opplæringa vert gitt til valmedarbeidarane, slik at dette vert handsama likt i alle vallokala.

Fylkesrådmannen viser til at rådet for menneske med nedsett funksjonsevne har fått førelagt sak om endringane av vallova, og at deira vedtak er vedlagt saksframlegget.

Fylkesrådmannen legg til grunn departementet si vurdering og rår til at fylkesutvalet støttar endringa i vallova slik departementet føreslår.

Oversending av materiell frå kommunen til fylkeskommunen

Fylkesvalstyret skal ved stortingsval og fylkestingsval kontrollere gjennomføringa av valet i kommunane med grunnlag i materiell som kommunane oversender. Kva for materiell som skal oversendast, er fastsett i vallova § 10-8 første ledd. Blant materiellet som skal oversendast, er alle valkorta frå førehandsstemmegivinga, jf. føresegna bokstav c.

Departementet har gjennom undersøkingar i kommunar og fylkeskommunar og informasjon frå Valdirektoratet kjennskap til at fylkesvalstyret ikkje ser behov for å få dette materiellet oversendt, fordi dei ikkje bruker det til noka form for kontroll. Departementet kan heller ikkje sjå at valkorta har nokon funksjon i kontrollen som fylkesvalstyret skal gjennomføre.

Departementet foreslår derfor å oppheve vallova § 10-8 første ledd bokstav c.

Fylkesrådmannen si vurdering

Fylkesrådmannen meiner, som departementet, at oversending av valkort frå kommunen til fylkeskommunen ikkje er naudsynt. Verken som ein del av kontrollteljinga eller av andre omsyn. Det vert berre unødig flytting av papir.

Fylkesrådmannen rår til at fylkesutvalet støttar endringa i vallova slik departementet føreslår.

Endringar i valforskrifta

Utforminga av røystesetelen

Departementet har i tildelingsbrevet for 2020 gitt Valdirektoratet i oppdrag å vurdere om det er behov for å gjere endringar i utforminga av stemmesetlane for å gjere dei betre tilpassa maskinell opteljing (skanning). Valdirektoratet har anbefalt to endringar på stemmesetelen for stortingsval. Direktoratet opplyser om at utforminga av stemmesetelen er ein del av arbeidet med tilgjengelegheit ved val for veljarar med nedsett funksjonsevne, og at dei vil involvere brukarorganisasjonar i det vidare arbeidet. Forslaga nedanfor skal ikkje føre til dårlegare tilgjengelegheit for veljarar med nedsett funksjonsevne.

Fleire kommunar og fylkeskommunar oppgav at svært mange stemmesetlar måtte verifiserast manuelt under den maskinelle opteljinga i 2019, jf. kapittel 10.1. Valdirektoratet har gjennomført analysar som viser at ei vanleg årsak til at stemmesetlar måtte verifiserast manuelt, var knytt til bruken av grå kantlinjer i dei felta på stemmesetelen som veljarane kan gjere endringar i. Ved stortingsval gjeld dette felta for renummerering og stryking på kvar side av kandidatnamnet. Direktoratet har gjennomført testar med ulike farger på kantlinjene for å forbetre tolkinga og foreslår at kantlinjene blir endra til oransje, da denne fargen gjer det lettare for tolking motoren å isolere rettingane frå veljarane.

Det følger av valforskrifta § 12 at registrerte politiske parti kan velje å føre opp partinamnet på samisk i tillegg til partinamnet på bokmål eller nynorsk. Valdirektoratet opplyser om at kommunane

registrerer dette hos trykkeriet og ikkje i valadministrasjonssystemet EVA. Det samiske partinamnet har blitt trykt øvst til venstre på innsida av stemmesetelen.

Valdirektoratet har utvikla ein funksjon i EVA som inneber at partinamnet på bokmål eller nynorsk skal kunne kontrollerast mot partinummeret på stemmesetelen ved oppteljing ved bruk av skanning.

Å samanlikne partinamn med partinummer gir ein ekstra kontroll av validiteten til stemmesetelen og ei sikrare og meir korrekt oppteljing.

Dersom ein slik kontroll skal utførast lik dagens praksis med trykking av partinamnet på samisk til venstre på innsida av stemmesetelen, vil det føre til at stemmesetlar som også har partinamnet på samisk, må verifiserast manuelt ved skanninga.

Valdirektoratet anbefaler derfor å innføre eit felt for partinamnet på samisk øvst på høgre side av innsida av stemmesetelen. For parti som ikkje oppgir partinamnet på samisk, vil partinamnet på bokmål eller nynorsk bli gjentatt på høgre side av innsida av stemmesetelen. Direktoratet vil sørge for at det samiske partinamnet kan registrerast i valadministrasjonssystemet EVA.

Krav til stemmesetelen ved stortingsval er fastsette i valforskrifta § 19 b. Forslaget til endring medfører inga endring i forskriftsteksten, men det må takast inn nye bilete av stemmesetelen i forskrifta, jf. illustrasjon av innsida av stemmesetelen i kapittel 12.

Endringa vil gjere det enklare å registrere partinamnet på samisk i tillegg til bokmål eller nynorsk. I tillegg vil endringa legge til rette for bruk av funksjonen i EVA for å kontrollere partinamnet på bokmål eller nynorsk med partinummeret på stemmesetelen ved skanning. Rettleiingsteksten, som i dag står øvst på høgre side av innsida av stemmesetelen, blir flytta til botnen av innsida av stemmesetelen. Forslaget inneber ei forenkling for kommunane og har ingen vesentlege konsekvensar for veljarane.

Fylkesrådmannen si vurdering

Fylkesrådmannen meiner at departementet sin vurdering her er god. Vestland fylkeskommune var ein av dei kommunane og fylkeskommunane som fekk store problem med tolkningsmotoren, og som difor fekk eit stort tal av røystesetlar som måtte verifiserast manuelt. Ei endring av røystesetlane som vil minimere dette problemet ser fylkesrådmannen på som ei naudsynt endring.

I samband med endringa for å syte for at eit parti sitt samiske namn skal kunne synast, samtidig som ein tek i vare kontroll med nummeret på røystesetelen, meiner fylkesrådmannen at departementet har kome med ein god løysing.

Fylkesrådmannen legg til grunn at ved alle endringar av røystesetelen tek ein i vare alle valet sine målgrupper, for å syte for at alle får tilgang til å røyste fritt. Fylkesrådmannen reknar difor med at brukarorganisasjonane vert involvert i endringane.

Fylkesrådmannen visar til at rådet for menneske med nedsett funksjonsevne har fått førelagt sak om endringane av vallova, og at deira vedtak er vedlagt saksframlegget.

Fylkesrådmannen rår til at fylkesutvalet støttar endringa i vallova slik departementet føreslår.

Vedtakskompetanse

Under reglement for fylkesutvalet i delegringsreglementet til Vestland fylkeskommune står det i punkt 6. Fråsegn:

«Dersom fylkesutvalet ynskjer å uttale seg om aktuelle saker og tema, kan fylkesutvalet vedta ei fråsegn om dette på vegner av Vestland fylkeskommune.»

Vurderingar og verknader

Økonomi: Ikkje relevant.

Klima: Ikkje relevant.

Folkehelse: Ikkje relevant.

Regional planstrategi: Ikkje relevant.

Konklusjon

Fylkesrådmannen rår til at fylkesutvalet vedtek ei høyringsuttale med fokus på desse endringane:

Slike endringar i vallova:

- Ombodsplikta ved stortingsval vert endra slik at det er tilstrekkeleg for fritak at personen gir ein skriftleg erklæring om at vedkommande ikkje ønskjer å stå på ein valliste (oppfølging av stortingsvedtak om endring i Grunnlova).
- Ein veljar med psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting som treng hjelp til å røyste kan sjølv peike ut ein hjelpar. Kravet om at ein valfunksjonær også skal vere med inn i valavlukka vert oppheva.
- Kravet om at valstyret i kommunen ved stortingsval og fylkestingsval skal oversende alle valkort frå førehandsrøystegjevinga til fylkesvalstyret vert oppheva.

Slike endringar i valforskrifta:

- Røystesetelen for stortingsval får enkelte tekniske endringar.

Fylkesrådmannen rår til at fylkesutvalet støttar alle endringane, med nokre merknadar.

Høyringsuttale

Vestland fylkeskommune ønskjer å kome med høyringsuttale på desse punkta i høyringa:

Slike endringar i vallova:

- Ombodsplikta ved stortingsval vert endra slik at det er tilstrekkeleg for fritak at personen gir ein skriftleg erklæring om at vedkommande ikkje ønskjer å stå på ein valliste (oppfølging av stortingsvedtak om endring i Grunnlova).
- Ein veljar med psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting som treng hjelp til å røyste kan sjølv peike ut ein hjelpar. Kravet om at ein valfunksjonær også skal vere med inn i valavlukka vert oppheva.
- Kravet om at valstyret i kommunen ved stortingsval og fylkestingsval skal oversende alle valkort frå førehandsrøystegjevinga til fylkesvalstyret vert oppheva.

Slike endringar i valforskrifta:

- Røystesetelen for stortingsval får enkelte tekniske endringar.

Vestland fylkeskommune meiner at departementet sine vurderinga i desse punkta er god, men har slike merknadar:

Ein veljar med psykisk eller fysisk funksjonsnedsetting som treng hjelp til å røyste kan sjølv peike ut ein hjelpar. Kravet om at ein valfunksjonær også skal vere med inn i valavlukka vert oppheva. Vestland fylkeskommune legg til grunn at den naudsynte opplæringa vert gitt til valmedarbeidarane, slik at endringane i dette punktet vert handsama likt i alle vallokala.

Røystesetelen for stortingsval får enkelte tekniske endringar.

Vestland fylkeskommune var ein av dei kommunane og fylkeskommunane som fekk store problem med tolkningsmotoren, og som difor fekk eit stort tal av røystesetlar som måtte verifiserast manuelt. Ei endring av røystesetlane som vil minimere dette problemet ser fylkeskommunen på som ei naudsynt og ønskja endring.

Vestland fylkeskommune legg til grunn at ved alle endringar av røystesetelen tek ein i vare alle valet sine målgrupper, for å syte for at alle får tilgang til å røyste fritt. Vestland fylkeskommune reknar difor med at brukarorganisasjonane vert involvert i endringane ein no føreslår.